

Stanovanjskim skupnostim se obetajo vedno večje naloge. O tem smo že poročali. Gre za naloge, ki jih tem organom narekujejo potrebe samih stanovalcev, za širše naloge, ki zahtevajo vedno večjo dejavnost teh organov in nove oblike dela. V prihodnjih dneh bo seja ObLO v Kranju posvečena predvsem stanovanjskim skupnostim in stanovanjski gradnji. Tudi v drugih občinah so problemi stanovanjskih skupnosti na dnevnem redu raznih organov.

Kaj želijo stanovalci od njihovih stanovanjskih skupnosti? Predvsem to, da ustanavljajo obrtne in uslužnostne dejavnosti, da bi preskrbeli in uredili po-

trebne prostore za otroška igrišča in zavetišča in podobno. Skoraj povsod bi si stanovalci želeli pralnice, kopalnice, lihalnice; žele izboljšanje trgovinske mreže, čiste in lepše trgovine; želijo čista in lepša naselja itd.

PROGRAMI DELA

Toda preden bodo mogli stanovalci preko svojih skupnosti organizirano reševati te probleme, je potrebno še marsikaj. Ponekod niso ti organi niti izvoljeni niti registrirani.

Najbolj aktualno vprašanje pa je program dela sleherne skupnosti. Skoraj povsod so volivci že nakazali vrsto problemov, s katerimi naj bi se skupnosti ukvarjale. Marsikje bi menda kazalo predloge še dopolniti v sodelovanju z raznimi organizacijami, predvsem z žemami.

Treba je določiti prioriteten vrstni red skupno z zainteresiranimi stanovalci in s skupnimi močmi tudi začeti prve priprave že pozimi. To je nedvomno najvažnejša naloga stanovanjske skupnosti v tem obdobju.

AKTUALNO VPRAŠANJE

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 98 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 22. DECEMBRA 1958

Ob Dnevu JLA

Še o problemih socialnega varstva v Kranju

Za jasnejša stališča

na področju rehabilitacije invalidov -
Samski domovi niso najboljša rešitev

17 let je minulo, kar je bila sredi krvavega ognja Revolucije vojna naša slavna ljudska armada. Rodila se je v boju za dvakrat pravično stvar. V boju proti okupatorju, ki je razkosal in trpinčil našo domovino, naše narode in v boju proti krivičnemu družbenemu sistemu kapitalističnega izkoriščanja.

Na tradicijah ljudske revolucije, se je v povojnem obdobju Jugoslovanska ljudska armada razvila v moderno vojaško silo, zaščitnico miru in mirne graditve socialističnih družbenih odnosov pri nas.

Hkrati je JLA tudi bogata šola tisočim in tisočim mladim vojakov, ki vsako leto stopajo vanjo. V armadi ne negujejo samo vojaških vrlin, marveč poskušajo izoblikovati vsakega vojaka v vsestranskega, razgledanega socialističnega človeka. Na mnogih tečajih se je ogromno vojakov JLA naučilo pisati. Veliko jih je, ki so si v JLA pridobili kvalifikacijo. JLA je šola bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi. Pomaga tudi družbeni skupnosti odpravljati ostanke preteklosti. Mnogo je objektov, kjer so rama ob rami z našimi delovnimi ljudmi tudi vojaki JLA pomagali s svojim delom.

Vse to so vezi, ki tudi v povojnem obdobju krepko vežejo armado z ljudstvom. Zato vsi ljudje s ponosom slavijo njen rojstni dan.

Problemi socialnega skrbstva in varstva v kranjskem okraju so dokajšnji. O njih se v zadnjem času precej razpravlja. Svet za socialno varstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj je sestavil s tem v zvezi obširno poročilo, ki ga bo predložil Okrajnemu ljudskemu odboru. Odborniki OLO Kranj bodo o teh problemih razpravljali 30. decembra. V razpravah o problemih socialnega varstva je že doslej prišlo do izraza nekaj stališč, ki jih je vredno zabeležiti.

REHABILITACIJA INVALIDOV

O rehabilitaciji invalidov se je doslej precej govorilo. Ne moremo tudi reči, da doslej ni bilo ničesar storjenega. Nasprotno. V Kranju, v Škofji Loki in na Golniku so že ustanovili rehabilitacijske centre. Kaže pa, da doslej smoter rehabilitacije še ni vsem popolnoma jasen, niti ni v reševanju tega problema enotnosti. Z rehabilitacijo se ukvarja več ustanov: posebni oddelki pri zavodih za socialno varovanje, posredovalnice za delo in invalidske organizacije. Delo doslej še ni vsklajeno, a bi ga bilo treba vendarle vskladiti. Vsekakor bo tako delo lahko hitreje napredovalo.

Smoter rehabilitacije je, vrniti invalidu delovno sposobnost. Usposobiti ga za delo, bodisi v njegovem poklicu bodisi v kakem drugem,

njegovemu zdravstvenemu stanju bolj ustreznem poklicu. Rehabilitacijski zavodi naj bi torej predvsem usposabljali invalide za njihovo normalno in enakopravno vključitev v gospodarske organizacije. Trenutno pa se pri ustanavljanju zavodov za rehabilitacijo pojavlja težnja, da ti zavodi postanejo posebne ustanove za zaposlovanje invalidov in drugih nezaposlenih oseb. Še celo več! Iz gospodarskih organizacij se snubi strokovnjake za delo v takih zavodih. Tako se ustanavljajo pravzaprav neke vrste invalidska podjetja, katerih osnovni smoter ni pripravljanje invalidov za normalno gospodarsko življenje, marveč je njihov cilj predvsem pridobitna dejavnost. S sredstvi, ki bi naj jih ta invalidska podjetja ustvarjala, bi občine podpirale invalide

osebe. S tem seveda problem invalidov še zdaleč ne bo rešen. Invalid se bo še vedno počutil kot nenakopaven član skupnosti, od katere sprejema le podporo.

PRIUČEVANJE — NE PODPIRANJE

Rehabilitacijski centri naj bi se torej predvsem usmerili na postopno priučevanje invalidov k delu. Samo zato jih je družba tudi opustila vseh obveznosti, česar v nasprotnem primeru, če se ustanavlja le invalidska podjetja, ne bi smelo biti.

Cimveč skrbi za rehabilitacijo invalidov bi bilo treba prenesti tudi na naša podjetja. V podjetjih doslej invalide zastopajo. Za invalide so rezervirana samo manj pomembna delovna mesta, kakor vratarji, kurirji itd. Zato je razumljivo, da invalidi dobivajo občutek manjvrednosti. Ko bo zaključena analitična ocena delovnih mest v podjetjih, bodo morali samoupravni organi temeljiteje pregledati, na katera delovna mesta se lahko zaposli tudi invalide. Potem bo treba storiti vse, da bodo na ta delovna mesta invalidi tudi prišli. Nemška industrija je na primer po drugi svetovni vojni zaposlila na deset tisoče invalidov, ki so se vsi enakopravno vključili v gospodarsko življenje. Tudi pri nas se bomo morali znebiti predsodkov pri zaposlovanju invalidov.

(Nadaljevanje na 3. strani)

S plenarne seje Občinskega sindikalnega sveta v Radovljici

V sredo, 17. decembra je bila v Radovljici plenarna seja Občinskega sindikalnega sveta. Iz poročila predsednika tov. Zerovnika je bilo razvidno, da so bili občni zbori sindikalnih podružnic doslej že povsod v občini. Bili so dobro pripravljeni in tudi udeležba ni bila slaba. V prihodnje bo predvsem potrebno, da se bodo sindikalne podružnice še temeljiteje seznanile z vsemi gospodarskimi problemi podjetij. Še več pozornosti bo treba posvetiti vprašanju, ki so skupna vsem članom občine. Tu gre predvsem za stanovanjsko vprašanje in za izboljšanje preiskrbe prebivalcev s predmeti za široko potrošnjo.

N. R.

Niti lahko niti prijetno ni takole na glavi prenašati seno ali deteljo domov. Tega pa so v bohinjškem kotu že vajeni!

Počastili so Dan JLA...

V RADOVLJICI

Radovljica, 21. decembra.

V počastitev Dneva JLA je bilo v Radovljici več prireditev. Že teden dni pred 22. decembrom so aktivni oficirji tekmovali z rezervnimi in pripadniki predvojaške vzgoje v streljanju s puško, v šahu in kegljanju. V okviru teh praznovanj in v povezavi z organizacijo Zveze borcev so pripadniki JLA v šolah predavali o narodnoosvobodilni vojni in o svojih doživljajih v njej.

Praznovanje je doseglo svoj vrh v soboto, 20. decembra, ko so se v dvorani kina v Radovljici zbrali prebivalci mesta in prisostvovali svečani akademiji, kjer je razen deklamatorjev sodeloval tudi orkester Svobode iz Lesc.

Najmarljivejšim članom predvojaške vzgoje so podelili nagrade, zmagovalcu tekmovalj v preteklem tednu pa prehodni pokal. N. R.

NA BLEDU

Bled, 21. decembra.

Praznik JLA so letos na Bledu počastili s predavanji, proslavami, z obiski v vojašnici na Bohinjski Beli in z raznimi športnimi prireditvami. Že v petek so v vojašnici na Bohinjski Beli nastopili pionirji šole z Bohinjske Bele in mladinci, skupaj z vojakmi. V soboto je bila v blejski kinodvorani svečana akademija. O jugoslovanski armadi je govoril major Radišić, pevski zbor dr. France Prešeren iz Kranja pa je priredil koncert slovenskih in srbskih umetnih in na-

rodnih pesmi. Danes dopoldne sta pevski zbor in folklorna skupina DPD na Bledu nastopila s svojim programom v vojašnici na Bohinjski Beli.

V KRANJU

Kranj, 21. decembra.

V počastitev Dneva jugoslovanske ljudske armade so gojenci Dijaškega doma na Zlatem polju danes povabili na prijateljski in povratni obisk pripadnike garnizona JLA iz Kokrice. Sprejeli so jih s prisrčnim aplavzom.

Med pripadniki garnizona in gojenci Dijaškega doma je bil odigran prijateljski dvoboj v šahu, streljanju z zračno puško, odbojki in namiznem tenisu.

NA JESENICAH

Jesenice, 21. decembra.

Danes zvečer je bila na Jesenicah svečana proslava v počastitev dneva JLA, ki jo je pripravilo telesno-vzgojno društvo »Partizane«.

V SENČURJU

Senčur, 21. decembra.

V počastitev praznika JLA so sinoči v Srednji vasi pri Senčurju slovesno izročili svojemu namenu novo transformatorsko postajo. Direktor DES Igor Mervič je pohvalil vaščane, ki so z delom pripomogli, da je bil nov objekt zgrajen v slabih dveh mesecih. Električna razsvetljava, ki do zdaj ni ustrezala potrebam prebivalstva, se bo z novo transformatorsko postajo izboljšala za več kot 80%.

Vprašanje komun - podjetje na Jesenicah

Raj sodi v okvir podjetja?

Tudi na Jesenicah, kot pač v vsakem kraju delujejo razne remontne delavnice, domovi, menze, avtobusni promet in druga komunalna dejavnost Razlika pa je, da na Jesenicah niso te službe v okviru občine oziroma kot samostojna podjetja v sklopu komunalne službe, marveč kot oddelki Železarne. O tem so že razpravljali razni organi na Jesenicah in ugotavljali pravo neskladnost. O tem je pred dnevi govoril tudi direktor Železarne ing. Matevž Hafner.

Tako stanje je za razvoj Jesenic dokaj razumljivo. Samo ob ekonomski pomoči in iz potrebe železarne oziroma njenih delavcev, so tam nastale in se razvile te komunalne dejavnosti. Vse življenje se pretaka skozi železarno. Po hudomušni izjavi enega od vodilnih uslužbencev ima danes železarna več čevljarjev kot »Planika« v Kranju, ima nad 100 zidarjev, mnogo pekov, krojačev... Toda to še ni najhuje. Kot pravijo so ti delavci preležno tudi zaposleni na takih delovnih mestih, ki nimajo zveze s proizvodnjo v železarni. Težko je na primer najti povezavo med tonami proizvedenega jekla in železa s šoferjem, ki je zaposlen

na lokalni avtobusni progi Jesenice—Javornik.

Prva, škodljiva neskladnost takega stanja, kot je dejal ing. Hafner je ta, da ni pravega merila za delovno storilnost. To prihaja do izraza pri iskanju primernega koeficienta pri odrejevanju plačnega sklada. Hkrati je tudi vprašanje rentabilnosti teh služb. Po dosedanjem načinu namreč vse te postranske službe in dejavnosti krije osrednja proizvodnja. Toda če bi se vsaka taka dejavnost osamosvojila in imela svoje ekonomske pokazatelje, bi delavci našli še marsikatero »skrito rezervno«, ki danes nikomur ne bel glave.

Obstajajo mišljenja, da bi morale te vrste dejavnosti preiti v okvir občine. Seveda bi s tem železarna prevzela določene obveznosti za pomoč pri vzdrževanju teh dejavnosti, kajti vse imajo namen izboljšati življenjske pogoje tam zaposlenim delavcem. Toda že samo to, da bi člani takih kolektivov lahko razpravljali o produktivnosti in finančnih uspehih v svojih vrstah, bi veliko pomenilo tako v smislu utrjevanja delavskega samoupravljanja kot tudi v smeri varčevanja in ekonomičnega gospodarjenja.

K. M.

PABERKI PO SVETU

PLAŠČ IZ PERUANSKE LAME

Italijanski krojač Angelo Litrico je znan zato, ker je že pred časom naredil za Nikito Hruščova več oblek, ki mu jih je poslal, ko je neka italijanska modna delegacija gostovala v Moskvi.

Toda Litrico noče biti pripadnik nobenega izmed blokov, zato je pred kratkim poslal Eisenhoweru dragocen plašč iz kože peruanske lame.

Peruanska lama? Vsekakor bi moral biti Litrico malce bolj oprezen. Mar ni prav takšna lama uničila Eisenhowerjevega prvega asistenta Adamsa, ki je enak plašč dobil od industrijalca Goldfina; Adams je bil obsojen zaradi korupcije in je moral takoj zapustiti Belo hišo!

POBOŽNI SS-OVCI

»Mi SS-ovci nismo nikdar prenehali izkati pomoči pri bogu. In to ne pri kateremkoli poganskem bogu, temveč pri pravem bogu, krščanskem, našem bogu!«

Tako energično trdi zloglasni SS-general Kurt Meyers, komandant oklopnih enic. Govoril je tako na skupščini, ki jo je sklical »Združenje za vzajemno pomoč nekdanjih SS-ovcev« v Opelu v Westfaliji. Med drugim pa je rekel tudi tole:

»SS-ovci niso nikdar nič vedeli o vsem tistem, kar se je dogajalo v koncentracijskih taboriščih. Protestiram proti vsem obtožbam, češ da so se SS-ovci obnašali kot zverine, kot barbari.«

Kaže, da SS-ovci v grozotnih logorjih smrti niso delali drugega, kot ves čas molili »pravega krščanskega boga« ali pa so imeli nekakšna »združenja za vzajemno pomoč«.

KONEC IZNAJDLJIVEGA TOLJKAČEVA

Petnajst let je varal neki Toljkačev svojo državo. Zato je o njem pisalo vse moskovsko časopisje. Toljkačev je bil inspektor socialnega zavarovanja v Kislovodsku v Stavropolskem območju.

Ponarejal je dokumente s katerimi je bilo moč prejemati pokojnino. Vsak tak dokument je prodal za 2000 rubljev. S takšnim delom je oškodoval državo za 800 tisoč rubljev. Dokumente so kupovali in potem prejemali pokojnino tudi nekateri mladi fantje, ki so šele odslužili vojaški rok.

»NEVARNA« ARMADA

V Irski obstoja in deluje takoimenovana Irska republika armada, ki želi osvoboditi severno Irsko, to je del Velike Britanije. Sedanja irska vlada pa noče imeti nesporazumov z Londonom, zato preganja to ilegalno armado. Nešteto so jih že zaprli.

Pred nekaj dnevi so igrali nogometno tekmo, ki je bila nadvse zanimiva za stražarje logorja v Curraghu, v neposredni bližini Dublina. Med tem časom je pobegnilo iz logorja precej ilegalcev. Interveniirati je moralo celo letalstvo, pa tudi vojska in policija. Begunec so napadli iz zraka — z bombami in plamenometalci. — Kljub temu pa je 17 ilegalcev le pobegnilo.

TOPEL SPREJEM

Ob priliki obiska ameriškega diplomata Rountreeja v Bagdadu, so Iranci obsuli njegov avtomobil s blatom, jajci in kamenjem. Američani so brž izdali uradno sporočilo, ki pravi, da je to dokaz, da se »nova iraška vlada« nevarno približuje Moskvi.

Ko je podpredsednik ZDA Nixon na svoji južno-ameriški turneji doživljal slične sprejeme, so bili zanje tudi krivi komunisti.

Američani verjetno mislijo, da če nekoga ne maraš, potem na vsak način moraš imeti rad njegovega nasprotnika!

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — UPRAVE ŠT. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

Pričakovati je prehod dežja v sreg. Nato pretežno mrzlo in suho zimsko vreme.

LJUDJE IN DOGODKI

Sovjetski podpredsednik v ameriški prestolnici

Ce je v zadnjem času vladala suša glede senzacionalnih novic, je vest o nameravanem obisku sovjetskega podpredsednika Mikojana Washingtonu hitro in tudi učinkovito »napolnila vrzel«. Sporočilo je bilo pravzaprav skopo, zato pa so odmevi, reakcije in komentarji tembolj pisani in bogati.

Uradni razlog, zaradi katerega je sovjetsko zunanje ministrstvo zaprosilo za vstopno vizo za prvega podpredsednika sovjetske vlade, je — obisk veleposlanika SZ Menšikova v Washingtonu. To pojasnilo pa seveda nikogar ne zadovoljuje, saj vsakdo ve, da noben visoki vladni in politični voditelj ne hodi kar tako obiskovat svoje veleposlanike v tujini. Če se že hoče z njim pogovoriti, ga kratkoma pokliče k sebi v domovino. Torej, če to ni pravi razlog za nameravano Mikojanovo pot preko »velike luže«, kaj se potem takem skriva za skrivnostnim obiskom?

Možnosti je dovolj, razlag pa ni manj. Najprej, pravijo nekateri, je treba vedeti, da je Mikojan znani sovjetski izvedenec za zunanjo trgovino. Hruščev pa je nedavno spet obnovil ponudbo Združenim državam Amerike, naj bi povečali trgovinsko menjavo in naj bi dali Sovjetski zvezi visoko posojilo v znesku ene milijarde dolarjev. Torej, menijo ti, je jasno, da hoče Mikojan med štirimi očmi pospešiti in vdihniti življenje tej pobudi svojega predsednika vlade in pripraviti ameriške voditelje, da bi vanjo privolili.

Drugi pa grede spet dlje. Ti menijo, da bi lahko za takšno nalogo morda poslali tudi nekoga drugega, neko manjšo »ribo«. Mikojan ima pripravljena širša pooblastila in daljnosežne načrte. Šlo naj bi torej, pravijo ti krogi, za pripravo sestanka med Hruščevim in Eisenhowerom. Sovjetska zveza se že dalj časa zavzema za sestanek med dvema velikana, med seboj in ZDA. Mikojan naj bi

torej utrl pot takšnemu srečanju na najvišji ravni.

Vprašanje je, če bodo Amerikanci privolili v to, saj so doslej takšno zamisel zavračali, ker se bojijo prehudega odpora pri svojih zaveznikih. Ostalim zahodnim državam, predvsem Veliki Britaniji, ni nič kaj pri srcu misel, da bi se dva »velika« sama sestajala in reševala svetovne probleme za njihovim hrbtom ali pa vsaj brez njihovega soglasja.

Toda Amerikanci bodo, kot vse kaže, vseeno privolili v predloženi obisk Mikojana, že zato, ker jih muči radovednost, kaj je pravi cilj njegovega prihoda in ker jim prija takšna pot po ovinkih, ki jih prav nič ne kompromitira.

Svet pa z zanimanjem gleda na to pobudo, saj bi v primeru, če bi zares prišlo do Mikojanovega obiska v Washingtonu, to bil doslej neslušen primer v odnosih med ZDA in SZ, med Vzhodom in Zahodom.

Martin Tomažič

v nedeljo smo zabeležili

TEMELJITE PRIPRAVE

Železniki, 21. decembra. Prebivalci občine Železniki se že dlje skrbno in temeljito pripravljajo na svoj občinski praznik. Čeprav se vsako leto s ponosom spominjajo velike dražgoške borbe, ki je bila v začetku januarja leta 1942, kaže da tako svečanega praznovanja kot bo tokrat še ni bilo.

V petek se je spet sestal občinski pripravljalni odbor, ki je na daljšem sestanku razpravljal predvsem o prenočiščih in prehrani za tekmovalce ter goste. Prvi bodo imeli zagotovljeno oskrbo v Češnjici in Rudnem, drugi pa v Dražgošah. B. F.

JUBILEJ GORENJSKE PREDILNICE TRATA

Sofja Loka, 21. decembra. Včeraj je delovni kolektiv Gorenjske predilnice v Trati pri Šk. Loku praznoval pomemben jubilej — 25-letnico obstoja podjetja. Pomemben jubilej predvsem zato, ker je podjetje v tem času doseglo velike uspehe. Vsekakor pa je kolektiv Gorenjske predilnice dosegel šele po osvoboditvi tiste rezultate, na katere je lahko ponosen. Medtem ko je v prvih letih po vojni znašala letna proizvodnja 2200 ton preje, bodo letos naredili nad 3100 ton preje. Ker pa podjetje še vedno obnavlja, lahko pričakujemo, da bo letna proizvodnja v prihodnje še precej večja.

Ob tem jubileju je delovni kolektiv primerno nagradil nad 20 delavcev in uslužbencev, ki so že 20 do 25 let zaposleni v Gorenjski predilnici. B. F.

ČITALNICA V NAKLEM

Naklo, 21. decembra. Danes popoldne je bila v Zadrženem domu v Naklem svečana otvoritev čitalnice, kjer se bo odsej zbirala nakeljska mladina, brala revije in knjige, poslušala radio in igrala šah. Prostor za čitalnico je kulturno-umetniškemu društvu »Dobrava« odstopila Kmetijska zadruga Naklo.

Kaže, da se bo kulturno življenje v Naklem letos sploh precej poživilo. Izobraževalna sekcija ima v načrtu 15 predavanj. O Skandinavskih državah je pred dnevi predaval Stane Tavčar iz Kranja. Zanimivo pripovedovanje o lastnih doživljajih in 200 barvnih diapozitivov so Nakelčani sprejeli z velikim navdušenjem.

MAJOR DUŠAN VUKOVIČ MED KRANJSKIMI DIJAKI

Kranj, 21. decembra. V počastitev dneva JLA je major Dušan Vuković včeraj obiskal dijakne kranjske gimnazije in jim skrajaj dve uri pripovedoval doživljaje iz Narodnoosvobodilne borbe.

CANKARJEV VEČER V RADOVLJICI

Radovljica, 21. decembra. — Jutri zvečer bo v Radovljici v dvorani kina Cankarjev večer. S tem bodo tudi Radovljičani počastili 40-letnico pisateljeve smrti. Sodeloval bo Jože Tiran iz Ljubljane, ki bo recitiral odlomke iz Cankarjevih del, na harfo pa ga bo spremljala harfistka Uršičeva. To bo brez dvoma redek kulturni užitek, ki ga ne kaže zamuditi. N. R.

LETNA KONFERENCA AKTIVA PREDAVATELJEV PREDVOJAŠKE VZGOJE KRANJSKEGA OKRAJA OB 10-LETNICI

Kranj, 21. decembra.

Včeraj popoldne so se v Kranju zbrali na redni letni konferenci predavatelji predvojaške vzgoje okraja Kranj. Konferenca je bila zlasti pomembna zato, ker je prav v teh dneh minilo 10 let, odkar je bila pri nas uvedena predvojaška vzgoja. Po izčrpnih poročilih in živahni razpravi so sprejeli vrsto smernic in sklepov, ki jim bodo v prihodnje olajšali delo in zagotovili še večje uspehe. Vsekakor pa je najpomembnejša ugotovitev ta, da je treba mladini predvojaško vzgojo bolj približati. Gre za to, da bo bolj praktična in sleherne tudi v vsakdanjem življenju koristna, ne pa suhoparna in bolj ali manj teoretična. Med drugim so sprejeli tudi sklep, da se bodo prireditve ob obletnici dražgoške borbe, ki bodo v prvih dnevih prihodnjega leta, udeležili v čim večjem številu.

Na konferenci so prisotni svoje dosedanje delo pregledali dokaj kritično. Kljub številnim težavam, na katere naletel predavatelj in poslušalci predvojaške vzgoje, pa ugotavljamo v preteklem letu spet dokajšen napredek. To potrjujejo tudi diplome in priznanja nekaterim članom aktiva predavateljev predvojaške vzgoje, ki jim jih je v imenu republiškega odbora predvojaške vzgoje izročil predsednik ZB okraja Kranj, Ivan Bertoncelj - Johan.

B. F.

KOŠARKA TRIGLAV : SVOBODA 68:29 (32:19)

Kranj, 21. decembra.

V prijateljski košarkarski tekmi je danes ženska ekipa Triglava visoko premagala Svobodo iz Ljubljane z rezultatom 68:29 (32:19). Najuspešnejši Kranjčanki sta bili Džurkinova s 25 in Torkarjeva s 15 koši.

MEDICINA VODI

Kranj, 21. decembra.

V nadaljevanju košarkarskega prvenstva Kranja je v sredo Univerza premagala Tehniko s 84:78 (34:29). Medicina pa Gimnazijo s 115:89 (52:41). Najuspešnejši so bili: Colnar I (U) 37, Klavara (T) 34, Belehar I (M) 46 in Belehar II (G) 41 košev.

V današnjem 3. kolu je Univerza premagala Gimnazijo s 92:73 (40:34). Medicina pa Tehniko s 120:79 (47:39). Najboljši strelci: Colnar I (U) 47, Rus I (G) 35, Petrič II (M) 49 in Stružnik (T) 28 košev.

Po četrtini prvenstva vodi na lestevici Medicina s 6 pred, Univerza 4, Tehnika 2 in Gimnazijo, ki je brez točke.

Lestvica strelcev: Petrič II (M) 133, Belehar II (G) 103, Colnar II (U) 97, Stružnik (T) 88, Petrič I (M) 87, Colnar I (U) 87, Belehar I (M) 84 košev itd.

L. S.

UKREPI ZA ZMANJSANJE ŠTEVILA NESREČ PRI DELU

V Tovarni verig v Lescah je bilo v četrtek, 18. decembra posvetovanje, kjer so podrobneje razpravljali o vzrokih nesreč pri delu in se pogovorili, kako bi jih čim bolj omejili. Sprejeli so naslednje zaključke in priporočila:

Z novim letom je treba namestiti stalnega varnostnega tehnika. Dopolniti morajo pravilnik HTZ službe in poskrbeti, da bodo prijave nesreč vedno resnične. Zdravnika bodo prosili za pomoč v preventivni službi. S pomočjo OZSZ Kranj bodo predvajali delavcem posebne filme skupaj s predavanjem o HTZ službi. Po Novem letu bodo imeli v podjetju tečaj za vodenje ljudi. Priporočili bodo, naj mojstri posvetijo priučevanju novih delavcev še več pozornosti. Zmanjšanje števila nesreč naj bi bilo vezano tudi na premije, itd. C. R.

KONČNO NOVA LUČ V MOJSTRANI

O tem, kakšne težave so bile z lokalno električno centralo, ki je napajala pol Mojstrane, se je že veliko govorilo in pisalo. Lansko leto pa so le začeli graditi nov transformator, ki naj bi omogočil priključek na žirovniško električno omrežje. Po več kot enem letu so zidarji le končali z delom. Zdaj so na vrsti monterji, ki pa so bolj pridni. Tudi prebivalci so jim prišli na pomoč. Sami so izkopali vse jame za drogove. Vse kaže, da se bo napoved uresničila in bo že za Novo leto zasvetila nova luč, kar bo za vse pač najlepše novoletno darilo. S.

ZE ČETRTO PREDAVANJE ZA STARŠE

V Radovljici je bilo v sredo popoldne v okviru šole za starše v dvorani TVD Partizan že četrto predavanje. Tudi tokrat se je predavatelj tovariš Pedčič iz Ljubljane lotil vprašanja vzgoje otrok. Naslov predavanja je bil »Kako vzgajati«. Ta predavanja so v Radovljici čedalje bolj obiskana, saj je dvorana TVD Partizan že kar pretesna. N. R.

V KRANJU ZA NOVOLETNO JELKO

V četrtek, 18. decembra je občinski odbor Društva prijateljev mladine kranjske občine sklical posvetovanje o letošnji Novoletni jelki. Udeležili so se ga predstavniki množičnih organizacij, podjetij in ustanov. Na posvetovanju so sklenili, da bodo tudi letos postavili v parku Svobode pred Sindikalnim domom pravilno mesto, ki ga bo obiskoval tudi Dedek Mraz.

V prazničnih dneh (od 29. do 31. decembra) bodo trgovine odprte do 19. ure. Tudi cene igrarcev za Novoletno jelko bodo nižje. -an

LOGOPEDSKI TEČAJ V KAMNIKU

V Kamniku se je pred nedavnim začel logopedski tečaj za otroke z govornimi napakami. Pri zdravniških pregledih so ugotovili, da je v kamniški občini 125 šolobveznih otrok, ki imajo govorne napake. Prvi tečaj je zajeel 28 dečkov in deklic iz Kamnika, Nevelj in Mekinj. Vodita ga dva strokovnjaka iz Ljubljane, trajal pa bo dva meseca. Z.

TRŽIŠKI AKADEMIKI IMAJO SPET SVOJ KLUB

V soboto, 20. decembra so se po dolgem času zopet zbrali tržiški akademiki, da ustanove svoj klub. Pred štirimi leti je namreč njihovo delo v Trzinu s propadom takratnega Akademskega društva povsem zamrlo. Ker je od takrat število tržiških študentov močno naraslo, je postala vrzel v življenju teh že prav občutna. Tako je bil na pobudo mlajših študentov v soboto ustanovni občni zbor, ki pa se ga je udeležilo bolj malo starejših študentov. Občni zbor je sprejel svoj statut, si izbral vodstvo in sestavil program dela. V svoj klub so študenti pritegnili tudi tovariše z akademsko izobrazbo in dijake zadnjih letnikov srednjih šol. Zlasti pomemben je sklep študentov, da bodo tesno sodelovali z delavsko in kmečko mladino in ji po svojih močeh vedno priskočili na pomoč. Mak

naš razgovor

VERINA HIŠA

»Zal je še precej takih,« je pristavil prijatelj, ko sem mu povedal tole zgodbo. »Poznam mojstre, ki izučujejo vaje kar na tekočem traku. Ko jih izučijo, jih odpustijo... Ti ljudje se potem najraje zaposlijo v tovarnah; največkrat na poslih, za katere niso kvalificirani. Zaradi tega je družba močno oškodovana. Koristi pa ima privatni mojster. Včasih celo zelo velike.«

Zakon sicer vajenca čiti in ga mojster pol leta po izučitvi ne sme odpustiti. Toda, kaj je to pol leta? In kaj končno zakon za preprostega človeka, ki ga morda niti ne pozna

Vera je iskala delo. Mučno ji je bilo venomer poslušati mojstrico, da je ne more več plačevati, da je dela premalo za obe. Najprej je poskušala sicer s pridnostjo dokazati, da res ne dobiva plače iz milosti. Delala je za borih osem tisočakov preko rednih ur in tudi ob nedeljah ter praznikih.

Toda nič ni pomagalo. Mojstrica ji

sicer odkrito ni upala odpovedati, a je prikrito napravila vse, da bi se je znebila. Zaposlila je novo vajenka. In vajenka je polagoma že začela opravljati Verino delo.

Ko je Vera videla, da ji ni zdržati, je začela iskati delo. Na srečo ga je našla. Nejeverno je gledala, ko so ji v podjetju, kjer naj bi se zaposlila, povedali, da bo delala le osem ur na dan in da bo — v primeru, če bo morda potrebno delati v nedeljo — imela to delo plačano.

»Če bo treba, sem pripravljena kako nedeljo in včasih popoldne delati tudi brez plačila,« je ponudila kot ceno za zaposlitev. Verjetno je pomislila, da bo kljub temu še vedno na boljšem kot pri mojstrici.

Zaposlili so jo tudi brez te obljube. Začela je srečati stroju kot polkvalificirana delavka.

Zakaj se je učila tri leta za šiviljo? Zakaj je hodila v šolo in se učila pozno v noč, ker sicer ni imela časa? Mar zato,

da bo sedaj stregla stroju in opravljala polkvalificirano delo?

Vera se o tem ni spraševala. Imela je službo. Za njeno pojmovanje celo zelo dobro službo. Tudi za kvalifikacijo ji ni bilo žal, saj je brez nje zaslužila več kot prej.

Nekomu pa bi končno vendarle moralo biti žal Vereine kvalifikacije. Še posebej zato, ker jo je zapravila samo zavoljo tega, da si je njena mojstrica lahko postavila hišo.

Novi družbeni odnosi, ki nastajajo na osnovi novih lastninskih odnosov nad sredstvi za proizvodnjo, vse bolj odpravljajo take negativne pojave iz preteklosti. Novi zakon o delovnih razmerjih daje zaposlenemu človeku tolikšno zaščito, ki je ni bil deležen nikoli doslej in ki je danes ni deležen delovni človek v drugih deželah po svetu.

Vsaj v načelu je tako. A kdo je kriv, da ni tako tudi v praksi?

ABC

Za jasnejša stališča na področju rehabilitacije invalidov

(Nadaljevanje s 1. strani)
lido. Samo na ta način bo rešen ta problem, nikakor pa ne samo s podporami.

Pri dosedanjem delu zavodov za rehabilitacijo invalidov pa se pojavlja tudi nekakšna desorientacija pri izbiri poklicev. Prišlo je v

modo, da se ustanavlja knjigovoznice. Nihče pa se ne vpraša, kam bomo zaposlili vse tiste ljudi, ki se bodo izučili knjigovozskega dela. Na Gorenjskem je trenutno približno 30 knjigovozskih delavcev. V dveh rehabilitacijskih centrih, v Loki in na Golniku pa imajo načrt,

da bodo priučili za to delo okoli sto ljudi!

DVOJE MERIL

Nezakonski otroci so pri nas danes izenačeni z zakonskimi. Prav to naj bi veljalo tudi za nezakonske matere. A kaže, da temu vendarle ni tako. Čeprav je stanovanjski problem na Gorenjskem nasploh zelo pereč, se vendarle opaža, da nezakonske matere veliko težje pridejo do družinskih stanovanj kot ostale družine. To pa iz preprostega razloga, ker imajo stanovanjske uprave marsikje nezakonske matere za samce, ki jim družinsko stanovanje ni potrebno. Zaradi tega je nezakonski otrok še bolj prikrajšan za isto družinsko domačnost, ki jo normalno otroci uživajo. Čeprav je stanovanjska stiska velika, bi pristojni organi morali vendarle bolj človeško pogledati na ta problem.

DA ALI NE

Precej se govori tudi o samskih domovih. Kar smo doslej o njih napisali, ni bilo ravno pohvalno. Kaže, da samski domovi niso kdo ve kako posrečena ustanova. Samski domovi internatskega tipa se ne obnesejo, če pa ni nadzorstva, je pa spet marsikaj narobe.

Nekatera podjetja sicer tudi v prihodnje nameravajo graditi samske domove. Je pa vprašanje, če je to spričo dosedanjih izkušenj

najbolj pametno. Verjetno je mnogo bolje reševati problem samskih stanovanj tako, kot so ga začeli reševati v Kranju. Tu so v sklopu družinskih stanovanj zgradili tudi nekaj samskih sob. Tako so samci razporejeni med družine, niso več izolirani, niti od nikogar več odvisni. Stanovanjska uprava jim dodeli stanovanje prav tako kot vsem ostalim stanovalcem v bloku, on sam mora poskrbeti za opremo sobe itd. Na ta način se samec tudi bolj ustali, ker mora za opremo stanovanja poskrbeti sam. Morda ne bi bilo celo napak, da bi se sobe za samce uredile v okviru družinskih stanovanj. Družina bi na primer zasedla dve sobi, tretjo pa bi dobil samec. Na ta način bi se samec lahko bolj vezal na družino, v najslabšem primeru pa bi imel vsaj večji obzir do so-stanovalcev.

Zaradi stanovanjske stiske so v Kranju sicer večino samskih sob razdelili družinam. To se v prihodnje ne bi smelo zgoditi, kajti tudi samci bi morali v tem pogledu biti enakopravni. Na zunanji sicer stanovanjski problem za samce ni tako pereč kot za družine. V resnici pa temu ni tako. Posebno še, če pomislimo na vse tisto socialno zlo, ki lahko izvira iz nezdravih razmer, v katerih živijo samci ponekod v naših industrijskih središčih.

-ik

DA BI POMAGALI PRIREDITELJEM NOVOLETNE JELKE V PRIPRAVAH ZA ČIM USPEŠNEJŠE IN ČIM LEPŠE PRAZNOVANJE, OBJAVLJAMO PISMO ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE. VSEBINO PISMA V CELOTI PODPIRA TUDI OKRAJNA ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE KRANJ IN PRIPOROČA VSEM, KI BODO PRIREDILI PRAZNOVANJE OB NOVOLETNI JELKI, ZLASTI DRUŠTVOM PRIJATELJEV MLADINE, DA UPOŠTEVAJO VSEBINO PISMA.

Pripravimo s skupnimi močmi veselo praznovanje Novoletne jelke

Z velikim veseljem in z mnogimi upi pričakujemo mladi rod novoletne jelke. To je najlepše spričevalo vsej naši javnosti za napredek in nesebično delo pri praznovanju enega najlepših otroških praznikov.

Tudi letos združimo napore, da bi bilo praznovanje novoletne jelke čim bogatejše, da bi se izpolnila pričakovanja naših otrok in da bi še bolj do izraza prišla velika skrb in ljubezen starejših in vse družbe za srečno rast mladega rodu.

Zato se Zveza prijateljev mladine v imenu vseh družbenih in političnih organizacij obrača na delovne kolektive, sindikalne podružnice, delavske svete in upravne odbore, zadrage, društva, šole in ustanove, na starše in vse prijatelje otrok, da po svojih močeh prispevajo k praznovanju novoletne jelke in s svojimi izkušnjami in pripravljenostjo razvijajo ter bogate ta otroški praznik.

Naj bo novoletna jelka praznični radosti in veselja za naš do- raščajoči rod, praznik, ob katerem se vsi veselimo delovnih uspehov in zmag in ko v veseljem razpoloženju in s svetlimi perspektivami pričakujemo Novo leto!

Zato naj bo letošnje praznovanje novoletne jelke v znamenju čim večje aktivnosti otrok in mladine! Pomagajmo jim, da vključijo v prireditve novoletne jelke svoje lastne programe, da sodelujejo pri okrasitvi in ureditvi prostorov, omogočimo jim, da se ob praznovanju sprostijo njihova ustvarjalnost, domišljija in iznajdljivost. Prav tako pa poskrbimo, da bodo na prireditvah za otroke sodelovale najboljše kulturno-umetniške skupine (orkestri, zbori, igralske skupine) in vsi, ki bi lahko prispevali h kulturnemu, a vendar sproščnemu in javnemu vzdušju na prireditvah novoletne jelke. Posebej pričakujemo večjo pomoč od gledališč, filmskih podjetij ter glasbenih in podobnih ustanov.

Novoletna jelka naj še bolj kot doslej postane priložnost in stalna oblika pomoči šolam, pionirskim odredom, društvom in organizacijam, ki vključujejo otroke in mladino! S kolektivnimi darili razveselimo otroke povsod tam, kjer delajo, zato se obračamo na vse gospodarske organizacije, naj podpro s kolektivnimi darili stanovanjske skupnosti pri opremitvi sob za varstvo otrok, pri opremitvi igrišč, tehničnih kotičkov, knjižnic in lutkovnih odrov, pomagajo naj s kolektivnimi darili šolam pri izpopolnjevanju učil, pri opremitvi kabinetov in delavnic za tehnično vzgojo, pri izpopolnjevanju šolskih knjižnic in tehničnih sredstev za modernizacijo pouka; kolektivna darila bodo še bolj vzpodbudila otroke in mladino za delo v krožkih, klubih, sekcijah, podmladekih in vseh organizacijah, ki vključujejo otroke in mladino.

Pri kolektivnih darilih bodo enako udeleženi vsi otroci, razen tega imajo kolektivna darila trajno vrednost in bodo pospeševala razvoj otroških in mladinskih kolektivov in samoupravljanje. Ne bomo pa opustili tudi individualnih daril, le da jih bomo prepustili staršem in družini, kjer naj izpopolnijo družinsko praznovanje novoletne jelke.

Tudi zunanjemu videzu posvetimo vso skrb. Naj bodo mesta in vasi tudi v tem pogledu v znamenju praznovanja novoletne jelke. Odprimo v teh dneh vse javne prostore otrokom. Mlečne restavracije, kavarne in drugi gostinski obrati naj v dneh novoletne jelke izkažejo gostoljubnost do najmlajših s tem, da obrato primerno uredijo in založijo.

Pričakujemo pa tudi od trgovske mreže, da bo pravočasno in v zadostnih količinah založila trgovine z vsem, kar želijo starši kupiti najmlajšim za novoletno jelko.

Pripravljalnim odborom za novoletno jelko želimo, da bi čim bolj uspešno združili vse sile, da bi pri teh velikih nalogah našli polno razumevanje vseh, ki lahko pripomorejo k čim lepšemu praznovanju novoletne jelke.

Prav tako želimo, da bi mladi rod skupno s starejšimi v radosti in veselju praznoval Novo leto, bodisi doma v družini, v šoli, delovnem kolektivu in na ulicah ter v takem razpoloženju pričakal Novo leto.

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Jeseniški trg prazen

Jeseniški trg, ki je največkrat skromno založen in nima posebne izbire, pač pa najvišje cene, je prazen. Dokler je bilo vreme kolikšak ugodno, so branjeve največ s Primorskega trg še nekako zalagale, zadnje dneve pa ni priložnostnih branjev in so tudi stalne stojnice zaprte. Vse kaže na nujnost nove tržnice, ki bo dograjena in izročena svojemu namenu s pričetkom novega leta. Tržnica

ni pokvarilo oziroma zmrznilo. U.

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH

Trgovine kmetijskih zadrug

»Kaj je v teh dneh pri vas najaktualnejše, s čim si belite glave?« smo vprašali predsednika bohinske občine Alojza Logarja.

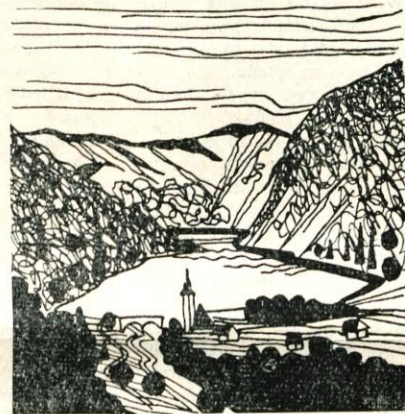
Ni dosti pomišljal! »Vsekakor trgovine kmetijskih zadrug, s katerimi imamo precejšnje težave! In pa povodenj, ki nam je v zadnjih dneh napravila ogromno škodo!«

Kmetijske zadrage v bohinski občini se krčevito držijo svojih trgovskih loklov. Ne morejo se sprijazniti z mislijo, da nove smernice kmetijske politike ne dopuščajo, da bi se kmetijske zadrage, katerih glavna naloga je pospeševanje kmetijske proizvodnje, še nadalje ukvarjale s trgovino v vsakdanjimi potrošnimi predmeti. Kmetijske zadrage so se pred volitvami v Zadrage svete dvakrat posvetovali in se nekako zedinile, da so

pripravljene opustiti trgovine. Ko pa so se sestali prvi zadrugi sveti, so svoje stališče spremenili. Pravijo, da trgovine zadrugam veliko koristijo — v pogledu denarnih sredstev seveda, da jim to daje precejšen del dohodkov in da uredba dopušča, da zadrage trgovine izjemoma lahko obdržijo. Prostovoljno, pravijo, da trgovin ne dajo.

V bohinski občini imajo kmetijske zadrage skupaj 9 trgovin in vse hočejo obdržati. Težave so v tem, da so trgovine v zadrugnih prostorih, medtem ko drugih prostorov za trgovske lokale ni. V primeru, če bodo zadrage trgovine morale oddati, zahtevajo takojšnje plačilo vsega inventarja, tega pa občina ne bo zmogla, je povedal predsednik tov. Logar.

Zakaj se kmetijske zadrage tako krčevito branijo opustiti svoje trgovske lo-

kale? Zato pač, ker jim trgovine ustvarjajo denar, ki ga razporedijo po svojih skladih, namesto da bi ga uporabili za rekonstrukcijo lokalov in za izboljšanje higienskih in sanitarnih naprav. Od vseh zadrug so samo v Srednji vasi v Bohinju preuredili in modernizirali trgovski lokal.

Občinski ljudski odbor v Bohinju zastopa stališče, da kmetijskim zadrugam trgovin ne bodo pustili. KZ bodo poskušali prepričati, da bodo v prihodnje opustile nekmetijske dejavnosti, čeprav je to zvezano s precejšnjimi težavami.

at

POVODENJ V BOHINJU

Take povodnji, kot je bila preteklo soboto in nedeljo (13. in 14. decembra) v Bohinju tudi starejši domačini skorajda ne pomnijo. Po vojni takega naliva sploh še ni bilo. Ljudje pomnijo, da je voda močno narasla in ogrožala nasejala leta 1928, ni pa bilo tako hudo kot letos.

Deževati je pričelo v soboto, 13. decembra popoldne in je prenehalo v nedeljo okoli 2. ure popoldne. Bohinjci pravijo, da je sreča, da se ni utrgal oblak, sicer

bi bilo še huje. Ker je bila zemlja zmrznjena, tla vode niso vpijala in je vsa drvela po površini v hudournike, potoke in reke, ki so v trenutku močna narasle. Voda je močno poškodovala most čez Savo Bohinjsko v Boh. Bistrici, ki je bil več dni neuporaben za promet, in odnesla most v Stari Fužini. Precej je poškodovala tudi jezove, ki tudi sicer niso najboljše. Če bi voda jezove na potoku Bistrici odnesla, bi odnesla tudi več hiš. Na srečo je močno narasla voda v tem po-

toku, podrla samo okoli 5 m dolg varovalni nasip iz kamena in odplavila del obrežja, s tem pa sta bili v nevarnosti dve hiši. Tu so že pričeli reševati živino iz hlevov, gasilci pa so posekali nekaj dreves in s tem obrežje nekoliko zavarovali.

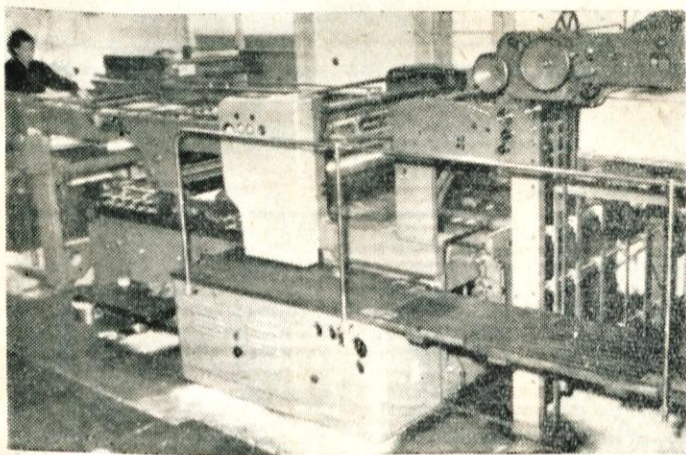
Močno so poškodovane tudi ceste, posebno lokalne, n. pr. cesta na Gorjuše, ki sploh ni prevozna. Voda jih je močno razrila in napravila na njih ogromne jame, globoke tudi do meter in pol.

Predsednik ObLO Bohinj meni, da je nedavno deževje povzročilo občini 6 do 8 milijonov dinarjev škode.

A. T.

Bistrica je podrla nasip in ogrožala hiše

POHITITE Z VPLAČILOM NAROČNIN ZA »GLAS GORENJSKE«!

Si lahko predstavljate stroj, ki vam tiska »Glas Gorenjske«? Verjetno ne, saj morda niste imeli priložnosti videti ga. Prav gotovo vam vsega tudi naša slika ne bo mogla razjasniti. Vsekakor pa je stroj, ki bo moral z Novim letom stiskati vsak teden dvakrat po 12.000 izvodov »Glasu Gorenjske« pravi velikan, če ga primerjate s človekom.

Kako pa je z naročnino? Ste že izpolnili položnice, ki ste jih prejeli po pošti in vplačali naročnino za prvo polletje 1959? Če še niste, pohitite! Vsak naročnik »Glasu Gorenjske« je neizgovorno zavezan, razen tega pa se bodo vsi tisti, ki bodo imeli vplačano pravočasno vsaj polletno naročnino, lahko udeležili tradicionalnega nagradnega žrebanja, ki bo v pričetku prihodnjega leta.

Uprava

Miha Klinar:

SREČANJE V SNEGU

Progovni delavec, tovariš Grom, aktivist in organizator OF med slovenskimi železničarji v Celovcu, ji je prinesel sporočilo, da jo Mirko kliče na zvezo. Ob tem imenu ni mogla prikriti sreče, ki jo je napolnila.

Siv januarski dan je bil, ko se je odpravila na pot. Rosita (to ime ji je dal Mirko) ni čutila ne sirove ne mraza. Gnalo jo je hrepenenje in v srcu ji je bilo toplo in svetlo.

Videla ga bo...

Stisnil ji bo roko.

Ob stisku njegove močne roke bo čutila, da jo ljubi, da si ne bo govoril o tem.

Morda pa bo?

Morda jo bo celo poljubil?

Se nikoli je ni, ona pa je hrepela po njegovih ustnicah, želela si je njegovega objema. Samo za hip bi se rada skrila v njem. Bila je lepo osemnajstletno dekle in hrepela je po ljubezni.

Samo kratek objem, da bi čutila Mirka tesno ob sebi! Več ne bi hotela. Pa tudi časa bi ne bilo, ne za ljubimkanje ne za nežne besede, ki jih snujejo čustva. Voja je bila in on in ona — vsak je imel svoje dolžnosti. Zato ob srečanju ne bo časa za besede, ki bi jima tako rade privrele iz src. Zatreji jih bosta morala in govorila bosta samo o nemških premikih, o moči in morali nemških enot v Celovcu... Samo o tem in podobnem bosta govorila; vse drugo, po čemer sta zaljubljenca hrepela, bo morala povedati samo stisk roke, bodo govorile oči, bojažče s pogledi drug drugega...

Nič zato! Ko bo svoboda, si bosta povedala vse. Takrat bo vse lepše in najbolj lepi bodo ti spomini. Iz njih se bo razcvetela mladost, ki se zdaj ne more razcveteti. Lep svetel dom bosta imela, dvoje ljubkih otrok, in družinico bo ogrevala ljubezen, porojena v teh težkih dneh.

Tako je sanjalar Rosita vse od Celovca, dokler ni izstopila na postaji pod Karavankami. Megla je ovijala stol in se naslanjala globoko nad gozdove na njegovem severnem pobočju. Rositino sanjarjenje se je umaknilo opreznosti.

Stopala je počasi proti vasi, oddaljeni dobrih sto metrov od postaje. Na rami so ji počivale smuči. Njena hoja je bila lahkotna. Vetni jopič, nabran v pasu je še bolj poudarjal dekliško ljubkost njene postave. Izpod karirasto obrobene kapice so silili kodri zlatih las in zasenečevali nežno in pravilno oblikovan dekliški obraz.

Rdeče ustnice so se črtale v rahel, komaj zaznaven nasmeh. Kakor avgustovo nebo sinje oči so izza dolgih trepalnic motrile januarsko pokrajino in oprezale, če morda niso v vasi Nemci.

Do sestanka z Mirkom ima še dve uri časa, do dogovorjenega mesta pa je le uro hoda.

Dolga bo ta ura, je vedela. Počakala bo v gostilni. Gostilniška okna gledajo proti gozdu, kamor je namenjena, in lahko bo premotrila položaj.

Vstopila je. Ob zakurjeni kmečki peči so sedeli stari očanci in se pogovarjali po slovensko. Njen prihod je zmedel njihov pogovor. — ...ne puste pokopati, — so bile zadnje besede, ki jih je ušla. Povedale pa ji niso ničesar.

Očanci so se v zadregi odkaljevali, kakor da bi bili nadušni. Nato pa so po nemško začeli tožiti o vremenu in revmatizmu, izpili vsak svojo merico mošta in odšli.

Rosita je naročila čaj. Priletna gospodinja jo je postregla in jo zvedavo motrila.

Gospodinja radovednost je Rosito vznemirjala. Nepriznato ji je bilo in obžalovala je, da je prišla v gostilnico. Okna so bila pokrita z ledenimi rožami, sem pa je prišla samo zato, da bi skoznje opazovala pot do gozda.

V gostilni ni več strpela. Popila je čaj, plačala in odšla.

Pogledala je uro na zvoniku. Kako počasi minevajo minute! Smučala bo, je sklenila. Tako ji bo hitreje minilo te pol ure, potem pa se bo neopazeno izmuznila v gozd.

Začelo je rahlo snežiti. Cesta je bila skoro prazna. Le redki otroci so se sankali po bregu. Zaverovani v svoje veselje, je niso opazovali. Ne da bi vzbujala pozornost do pokopališča na robu vasi. Nedaleč od pokopališkega zidu, onkraj zasneženega pašnika, se je začel gozd, sprva redek, da se je videlo globoko med drevje, nato pa se je vedno bolj porasčen vzpenjal v pobočje.

Nataknila je smuči, da bi presmučala čas, ki jo še loči od srečanja z Mirkom. Ob misli nanj jo je minila volja do smučanja. Samo do poti je zapeljala in se ozrla. Nikogar ni opazila. Pred pogledi z vasi jo je skrivala cerkev s pokopališkim zidom.

Snela si je smuči. Pot je vodila navkreber in lažje je bilo hoditi brez smučk. Bližala se je gozdu. Hrepenenje je znova prebujalo sanje.

Lep dom si bosta uredila. Dvoje ljubkih otročkov bosta imela.

Fantka in punčko. Fantku bo ime Mirko. Punčka bo Rosita. V spomin na te dni bosta nosila njuni ilegalni imeni.

V sivi januarski dan so sanje čarale pomlad. Rahlo naletavajoče snežinke so češnjevi cvetovi. Rositine misli se sprehajajo po sončnem vrtu med cvetočimi češnjami. Sredi takega vrta bo moral biti njun dom, enonadstropna, udobna hišica kakor iz pravljice. Z otročkoma se bo lovila po belih prodnatih stezah. Uživala bo ob otroškem kriklu in smehu. In užival bo Mirko, ko jih bo gledal srečno smehljaje se s praga. Roke bo tiščal v žepih in zadovoljstvo mu bo sijalo z zdravega moškega obraza. Tako bo stal in jih gledal in ko bodo pritekli do njega, bo razširil roke in objel vse tri. Potem bodo sedli k mizici na verandi. Ona bo oblekla predpasnik in pripravila malico. Bele, z maslom in šunko obložene kruške in dišečo kavo. Zavrisnili bodo, ko jim bo prinesla na mizo. Odložila bo predpasnik, sedla k njim; Mirko jo bo odobravajoče pobožal in... Spodtaknila se je. Skoro bi padla.

— Veja, — je pomislila in se hotela nasmehnuti sanjam, ki jih je ta pripetljaj pretrgal. Nasmeh ji je takoj ugasnil in se spremenil v grozo. Odskočila je...

Kraj poti je ležal mrtič.

Bos.

Polnag.

Nako počasi minevajo minute! Smučala bo, je sklenila. Tako ji bo hitreje minilo te pol ure, potem pa se bo neopazeno izmuznila v gozd.

Široko razprte oči. Polodprte ustnice. Tako znan obraz... Meglilo se ji je pred očmi. — Ne... ne... ne... — se je trgalo iz nje.

Ob poti je ležal mrtič.

Bil je Mirko.

Solze so ji privrele na lica in utrinjale na mrtvečeve prsi.

— ...ne pustijo pokopati, — so se kakor temen odmev prebudile v njenem srcu besede, ki jih v gostilni ni mogla razumeti. Zda so se razodele; Mirka so ubili Nemci in ga ne puste pokopati. Naj bi bil v svarilo drugim. V svarilo domačinom!

Omotična kakor v težkih sanjah je stala ob mrtvem fantu. Čutila se je nemočno in osamljeno. Ni se mogla sprizginiti z resnico.

— Samo sanje so, samo sanje... Kriknila bo in se v grozi prebudila. Potem ji bo odleglo.

Ni mogla krikniti. Ni se mogla prebuditi.

Megla je legla še nižje. Iz nje

so se trgali kosmi snega. Vedno večji. Vedno gostejši. Snežinke so legale na Mirkove široko razprte oči, na ustnice, na obraz, na okrvavljene prsi. Legale so in tam obstale. Niso se talile.

— Niso sanje! Mrtev je. Mrtev, — se je trgalo iz nje.

Obupana je gledala snežinke, ki so padale na njegove oči, na tiste oči, ki so ji še pred meseci govornile s svetlo nemo govorico ljubezni. Gledala je na polodprte ustnice, po katerih je še danes hrepela, da bi jo poljubila. Zda so jih poljubljale snežinke, brezčutne in ledene kakor smrt.

— O, ko bi mogla umreti...

Najraje bi se zrušila v sneg poleg Mirka in umrla. Življenje brez njega je nesmiselno. Vsega je konec in tako iz srca se je veselila današnjega srečanja z njim. Vse te dni je mislila samo na ta stanek, samo na to zvezo...

— Sestanek? Na zvezo bi morala! — se drami nekje globoko na dnu njenega obupa.

— Zakaj? Čemu? H komu? — ji odgovarja obup... Nikogar ne bo. Mirko je mrtev. Z mrtvim obveščevalcem, z mrtvim ljubim se je srečala v snegu.

Vedno bolj sneži. Sneženje se spreminja v metež. Sneg zabrisuje Mirkove poteze, pokriva ga z belo odejo, pokopava ga, ker ga ne smejo ljudje.

— Čakajo tel — se oglašja v njej in zdi se ji, da prihaja ta glas izpod snežne odeje.

— Čakajo tel — se oglašja v njej vedno glasneje kakor zapoved, ki jo mora izvršiti.

— Nisi samo moja, Rosita, kakor tudi jaz nisem bil samo tvoj. Boj te kliče, Rosita. Domovina te kliče. Pojdi, Rosita!

Ne gane se.

— Kaj je boj brez tebe? Kaj domovina? Kaj svoboda brez ljubezni? Ti si mi pomenil domovino. Ti si bil zame svoboda...

— Ne greši, Rosita! Nisva sama, nisi sama, ki te drobi trpljenje. Pojdi! Boj je! In boj ne pozna ne solz ne usmiljenja.

— Vem, boj ne pozna usmiljenja. Slepo izbira žrtve. Ne pozna ljubezni ne mladosti ne bolečine. Samo zapoved pozna...

— Samo zapoved: biti zvest do smrti, biti zvest domovini, ki je največja ljubezen, — sliši v sebi glas, kakor da bi prihajal izpod snežne odeje, ki je prekrila ljubega.

— Mirko, moj Mirko, — jo stresa ihtenje.

— Pojdi, Rosita! Čakajo te...

Šla je.

Pričakoval jo je Tomaž.

Ob Dnevu JLA MED VOJAKI PLANINCI

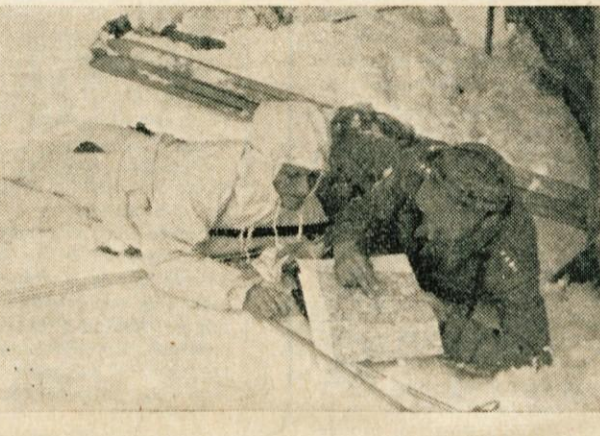
Med vajo s popolno bojno opremo v stevi

Gorenjska je s svojimi številnimi gorskimi grebeni in smučišči dokaj mikavna tudi za vojake-planince. Prav zato je med nami več planinskih enot, katerih vojaki se v posebnih tečajih učijo plezati po strmih skalnatih stenah, v zimskem času pa smučati. Razumljivo je, da se mora vojak-planinec priučiti in usposobiti tudi za najtežje naloge, ki jih mora izvršiti v strmih gorskih pečinah v megli, dežju, snegu in ledu. Kljub številnim težavam pa planinci svoje naloge opravljajo z uspehom in veliko vestnostjo. Od prvega do zadnjega vojaka in starešine planinskih enot se vsi zavedajo zlasti pomembnih besed tovariša Tita, ki jih je izrekel mladim oficirjem ob koncu njihovega šolanja, ko so odhajali na službovanje po enotah:

»Če pride do atomske vojne, bodo naša obramba gozdovi, planine in prostranstva.«

Rezervni oficirji se uče reševati ranjenca v planinah

Planinec-izvidnik je dobil nalogo, kje se mora prebiti v sovražnikovo zaledje

VIHAR POD TRIGLAVOM

Rišo Milan Batista

Komandant Boris

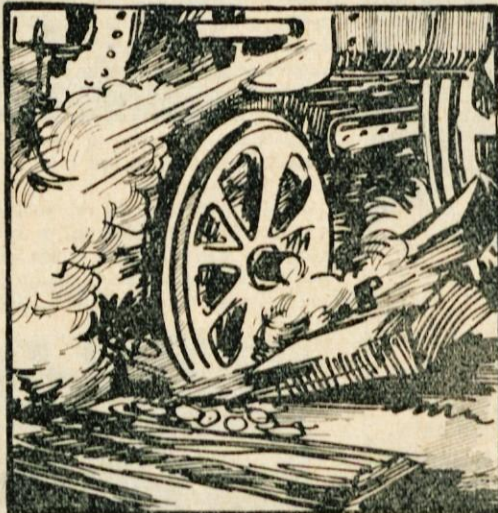
25

Člani bataljonskega štaba so se izgovarjali, da so borci malodušni, da z njimi ni mogoče v napad, pa da zato bataljon, utrujen od dolgih nemških hajk, miruje. Boris jih je ostro pokaral, potem pa sklical bataljon. »Tovariši! Ali smo skilvači — ali partizani?« jim je dejal, pa povedal, da ljudstvo pričakuje od partizanov, da bifejo Nemce na vsakem koraku.

26

Še isti včer je Boris povedel bataljon v akcijo. V štabu so sklenili, da bodo porušili železniško progo med Lescami in Radovljico. Ker niso imeli eksploziva, so sklenili, da bodo tračnice odvihili in na ta način iztirili vlak. Ob progi je Boris postavil dve zasedi, ki naj varujeta borce pred presenečenji, potem pa se je skupina borcev pognala k progi.

27

V železniški postaji ob progi so bili vzeli orodje in hitro so odvihili tračnice. Komaj so dobro opravili, je že zapiskal vlak za ovinkom. Borci so se hitro umaknili. Vlak je prispel do mesta, kjer so bile tračnice razmaknjene. Hropenje in piskanje lokomotive — potem pa hrešcanje lesenih pragov, ki so se vanje zagrizla jeklena kolesa težke lokomotive...

28

Za več dni so ustavili ves promet na tej progi. Kmalu zatem, 13. septembra, je Boris spet zbral bataljon. »Vdrli bomo v Žirovnico, zažgali železniško postajo, pa še izpraznili trgovino,« jim je dejal. Marsikdo izmed borcev je potihem zažvižgal: kaj ne bi, ko so pa vsi vedeli, da je tik ob postaji policijska postojanka. »Vročje bo, vroče,« so govorili borci.

Gorenjski obveščevalac

MALI OGLASI

Prodajam motorno slamoreznicu v dobrem stanju. Omerz Janez, Zg. Brniki 70, Cerklje. 2161

Mizarski pomočnik z mojstrskim izpitom, samostojen in trezen dobi takoj službo v Kranju. Pismene ponudbe oddajte v oglasni oddelku pod št. 222. 2173

Izgubil sem denarnico 17. decembra od »Inteksa« v Kranju do Predoselj. Poštenega najditelja naprošam naj jo proti nagradi vrne na naslov v osebni izkaznici. 2190

Prodajam 1 plašč in zračnico za moped »Moskito«. Senk, Hotemože št. 4, Preddvor. 2191

vas vabi na
SILVESTROVO
KRIŽARJENJE

Edinstveno popotovanje z luksuzno motorno ladjo »Jugoslavija«, lepe in udobne kabine, vsa oskrba na ladji, ples, ognjemet itd. Otroci od 4. do 14. leta imajo brezplačno potovanje.

Cena križarjenja že od 8.800 din dalje.

Možnost turističnega posojila ali odplačanja stroškov v dveh obrokih.

Ne zamudite prilike, da ob tako izredno ugodnih pogojih doživite silvestrovanje, kakršnega še ni bilo pri nas!

Prijavite se takoj v turistični poslovalnici SAP-TURIST BIROJA v Ljubljani, Miklošičeva cesta 17, telefon 30-645, kjer dobite tudi vse podrobnejše informacije!

SAP-TURIST BIRO
Ljubljana

Prodajam konja sposobnega za vožnjo; 500 kg težkega. Naslov v oglasnem oddelku. 2192

Moško športno kolo, popolnoma opremljeno, italijanske znamke prodajam po zelo ugodni ceni. Ogled vsak dan v delovnem času v Kmetijski zadrugi Predoslje. 2193

Prodajam suha bukova drva. Naslov v oglasnem oddelku. 2194

Kopalno peč, bakreno, kompletno, prodajam. Grošelj, Vrtna 3, Kranj. 2195

Moško kolo sem našel pred »Jelenom« v Kranju. Lastnik ga dobi v Gorenjskem tisku. 2196

Preklicujem št. bl. 37887 izdan v Komisiji trgovini Kranj dne 30. junija 1958. Božič, Kranj. 2197

Podpisani preklicujem in obžalujem svoje žaljive trditve, ki sem jih dne 28. novembra 1958 izrekel Debenjaku Francu, brivskemu mojstru na Javorniku in se mu zahvaljujem, da je opustil kazensko tožbo. Noč Janez, čevljarji mojster na Javorniku. 2198

Preklicujem izgubljeno mesečno avtobusno vozovnico Cerklje — Kranj. Podlpinik Janko. 2199

Nalivno pero sem izgubil 18. decembra v Kranju ali 19. decembra

v Strahinju. Poštenjaka prosim naj isto vrne proti nagradi in prijateljstvu na Torko Mikič, geometer, OLO Kranj. 2200

Nasla sem modro denarnico po Jelenovem klancu do centra Kranja. Naslov v oglasnem oddelku. 2201

Poštenega najditelja aktivke s tiskovinami in odejo, izgubljeno 3. decembra na cesti Vodice — Zg. Brniki — Voglje naprošamo, da vrne na Kmetijsko zadrugo Voklo. Dobi lepo nagrado!

KINO

»RADIO«, JESENICE: 24. in 26. decembra ital. barv. film »SIMFONJA LJUBEZNI«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ«, JESENICE: 25. in 26. decembra ameriški barvni film »ZIGOSAN«. Predstave ob 18. in 20. uri.

ZIROVNICA: 24. decembra francoski barvni film »FRANCOSKI CANCAN« in jugoslovanski barv. cinem. film »CESTA DOLGA LETO DNI«. Predstava ob 20. uri.

DOVJE - MOJSTRANA: 24. decembra amer. barv. film »ZIGOSAN«. Predstava ob 19. uri.

BLED: 23. in 25. decembra jugoslovanski film »NE OBRACAJ SE SINKO«. Predstave ob 17. in 20. uri.

RADOVLJICA: 23. decembra ob 20. uri ter 24. in 25. decembra ob 17.30 in 20. uri ameriški glasbeni film »NEŽNI AKORDI«.

»SORA«, ŠKOFJA LOKA: 23. in 24. decembra francoski film »NA SMRT OBSOJEN POBEGNIL«.

DUPLICA PRI KAMNIKU: 24. in 25. decembra amer. barv. film »DRZNI PODVIG«. Predstava vsak dan ob 19. uri.

ČP Gorenjski tisk je povečalo
zmogljivosti v ročni

knjigovelnici. Zato vam bo

hitro in solidno zvezalo

letnike raznih revij in uradne

liste, prevezalo stare

knjige itd.

Naročila sprejema naročniški

oddelek podjetja —

telefon 190.

Podjetja,
ustanove,
knjižnice

Potrošniki,

Trgovine v Kranju vam bodo pred Novimi prazniki odprle vrata na stežaj in ponudile vse, kar rabite zase, za svoje mačke in prijatelje.

Fridite na neobvezni ogled blaga z otroki, izbirate in oglejte si, s čim razpolagajo prodajalne živil, manufakturnega blaga, kofekcije, igrače, knjig, čeprav, gospodinjstskih potrebščin in drugega blaga.

Za vsakogar bo te naši primerno darilo in si za Novo leto lahko nabavili vse potrebno za prijetno domače praznovanje. Toda ne čakajte zadnjega dne, že danes mislite, da bo Novo leto kmalu!

Pričakujejo vas delovni kolektivi prodajala v Kranju

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 22. DECEMBRA

8.05 Popularne melodije iz orkestralne glasbe.

9.20 Poje zbor JLA p. v. Slobodana Krstiča.

9.40 Havajske melodije z ansambлом Danny Stewart.

11.00 Vinko Zganec: Dve medijmurski.

12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Zvone Pelikan: Kam in kako spravimo kmetijske stroje čez zimo.

12.25 V narodnem tonu.

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Albin Maknovec: Asuan — velike sanje Egipta.

14.35 Z zabavnimi melodijami v dobro voljo.

15.40 Listi iz domače književnosti — Ivan Jan: Srečanje.

16.00 V svetu opernih melodij.

17.10 Popevka tega tedna.

18.30 Sportni tednik.

20.00 Pesmi o naši Armadi in partizanske pesmi.

TOREK, 23. DECEMBRA

8.05 Pojo bori »Svoboda«.

9.00 Od arije do arije.

10.10 Iz jugoslovanske solistične glasbe.

10.45 Za dom in žene.

11.00 Popevke na tekočem traku.

11.30 Oddaja za otroke a) Lojze Krakar: Trije škrti, b) »Zajček skače po livadi« (otroške pesmi pojo solisti in zbori).

12.15 Kmečka univerza — Ing. Jože Korošec: Dobro urejena pašna skupnost.

13.30 Poje in igra grupa Dalmatincev.

13.50 Odlomki iz opere »Prodana nevesta«.

14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

15.40 Humoreska tega tedna — Peter Karvaš: Osebnost.

18.00 Družinski pogovori.

18.45 Domače aktualnosti.

20.00 Plesni orkester RTV Ljubljana pred mikrofonom in pred publiko.

SREDA, 24. DECEMBRA

8.05 Melodije za dober dan.

9.00 Jezikovni pogovori.

9.15 Poslušajmo Kmečko godbo.

9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe.

10.10 Pojte z nami.

11.00 Komorni zbor RTV p. v. Milka Škoberneta.

12.15 Kmetijski nasveti — dr. Vlado Gregorovič: Bolezni prašičkov — II.

12.25 Igra trio in kvintet Avsenik.

12.45 Gorenjski vokalni kvintet.

13.30 Priredbe Straussovih melodij za klavir.

15.40 Novost na knjižni polici —

šport - šport - šport

SANHANJE

USTANOVLJENA JE
SANKAŠKA ZVEZA
SLOVENIJE

Kranj, 21. decembra.

Današnje ustanovne skupščine Sankaške zveze Slovenije v Kranju se je od 68 povabljenih udeležilo 50 delegatov. Na skupščini je bil tudi predsednik Zveze športov Slovenije Leopold Krese, zastopnik zveze TVD »Partizan« Slovenije tovariš Bregant, zastopnik Smučarske zveze Slovenije Franc Medja in drugi.

Najmočnejše so bili na skupščini zastopniki klubi iz Jesenic, Kranja in Bohinja. Prišli so tudi iz Idrije in Kočevja, žal pa se skupščine niso udeležili delegati iz Štajerske in Koroške.

V Sloveniji je v 21 sankaških klubih 3383 članov. Današnja ustanovna skupščina je slonela predvsem na temeljih dosedanjega dela sankaških klubov in njih razvoju. Naloga Sankaške zveze bo predvsem notranja povezava klubov in njih usmerjanje ter iskanje stikov s sankaškimi organizacijami v drugih državah. Zveza bo morala skrbeti tudi za množičnost sankaškega športa. V nekaterih krajih so dosegli v tem pogledu že lepe uspehe.

Š A H

POLFINALNI TURNIR
ZA PRVENSTVO KRANJA

Pretekli teden se je v prostorih šahovskega društva v Kranju pričelo letošnje polfinalno prvenstvo Kranja. Na turnirju sodeluje 16 drugo in tretje kategorikov. Po dveh odigranih kolih vodi Engel-

James Jones: Od tod do večnosti.

16.00 Koncert po željah.

17.10 Sestanek ob petih.

18.00 Kulturna kronika.

18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.

20.00 Francesco Cilèa: Arležanka, opera v treh dejanjih.

man z 2 točkama pred Bertičem in Prelovškom, ki imata točko in pol.

PUC ZATAJILI

Na mednarodnem turnirju v Sarajevu, kjer sodeluje tudi kranjski internacionalni mojster Stojan Puc, je stanje na tabeli po odigranem predzadnjem kolu takole: Trifunović 6,5, Ivkov in Matulović 6, Eliskases, Rabar in Marič po 5,5, Kozomara 5, Smilbegović in Sokolov 4,5, Puc 4 itd.

KEGLJANJE

IZBIRNO TEKMOVANJE
MLADIH KEGLJAČEV

Kranj, 21. decembra.

Na kegljišču kranjskega Triglava sta bili pretekli teden dve izbirni tekmovalni za sestavo republiške mladinske reprezentance, ki bo danes nastopila v Celju. Najboljši je bil tudi tokrat mladinski državni prvak Turk, ki je podrl 853 kegljev, pred Farkašem iz Ljubljane in Šmidom iz Domžal, ki sta podrla 839 oziroma 821 kegljev. Mladinska reprezentanca je takale: Turk, Limovšek, Farkaš, Vrhovec, Šmid in Mokorel.

ZANIMIVI
KEGLJAŠKI SREČANJI
V RADOVLJICI

Pred kratkim sta bila v Radovljici v počastitev dneva JLA dva kegljaška dvoboja. V prvem je moštvo rezervnih oficirjev s 6 keglji prednosti premagalo aktivne oficirje ter prejelo lep pokal, v drugem pa so se mladinci pomerili z izbrano ekipo aktivnih in rezervnih oficirjev ter jih premagali.

LJUBITELJI JUDA,
POZORI!

Kranjski judo klub Triglav je organiziral letos nov tečaj za vse tiste, ki bi se radi naučili osnovnih pojmov juda in jiu-jitsa. Prvič so se tečajniki že zbrali v nedeljo 21. decembra. Vsi, ki pa bi še radi prišli, naj se javijo prihodnjo nedeljo v spodnji telovadnici kranjske gimnazije. Po končanem tečaju ima vsakdo možnost nastopati kot borec judo kluba Triglav.

V NEDELJO, 4. JANUARJA 1959 BO ŽREBANJE

NOVOLETNE LOTERIJE

PREMIJE SO:

2.000.000, 1.500.000, 1.000.000, 900.000, 800.000, 700.000, 600.000 din itd.

SKUPNA VREDNOST DOBITKOV IN PREMIJ JE 112.000.000 DIN

ZE IMATE SREČKO!

Važno obvestilo

Nova avtobusna proga

Proga obratuje ob sobotah in nedeljah, in sicer v kooperaciji s podjetjem »Ljubljana-Transport«. Začetek obratovanja v soboto, dne 20. decembra 1958.

Ljubljana-Kranj-Jesenice-
Kranjska gora

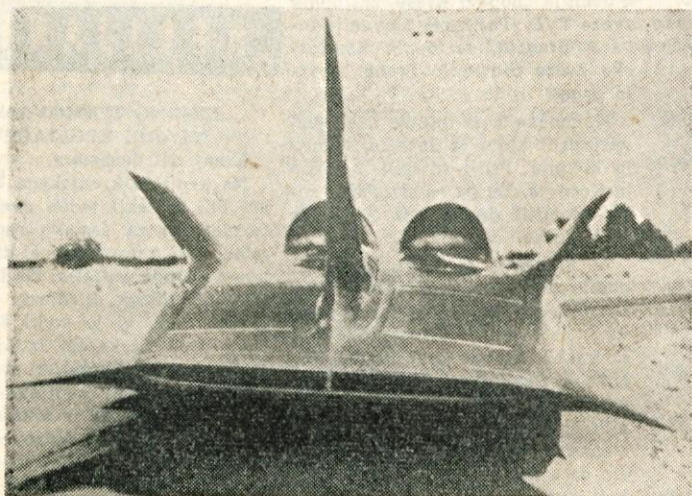
km	6.00 odhod	LJUBLJANA	prihod	19.15
—	6.10	Sentvid		19.05
9	6.15	Medno		19.00
13	6.20	Medvode		18.55
26	6.35	KRANJ		18.40
32	6.42	Naklo		18.35
35	6.46	Bistrica		18.30
38	6.50	Podbrezje		18.27
42	6.56	Posavec		18.23
46	7.14	RADOVLJICA (odcep)		18.08
47	7.17	Lesce (odcep)		18.03
52	7.25	Vrba		18.00
57	7.27	Moste		17.55
65	7.37 prihod	JESENICE	odhod	17.43
75	7.40 odhod		prihod	17.40
84	7.55	Mojstrana		17.25
88	8.10	Gozd Martuljek		17.10
	8.15 prihod	KRANJSKA GORA	odhod	17.00

Vozna cena Ljubljana—Kranjska gora 380 din. Ob nedeljah so izletnikom iz Ljubljane v Kranjsko goro na razpolago povratne vozovnice z rezerviranimi sedeži. Cena 600 din. Proga je namenjena predvsem pospeševanju zimskega športa in turizma na Gorenjskem, zlasti v zvezi z otvoritvijo žičnice na Vitrancu.

Potniki in turisti! Najugodnejše avtobusne in železniške zveze imajo avtobusi na progah, ki jih oskrbuje SAP-TURIST BIRO!

tudi v Kranj
prihaja
Dedek Mraz!

ZANIMIVOSTI

NA SLIKI JE — AVTOMOBILI

Prototip eksperimentalnega avtomobila »Firebirth 3« (po naše »Ognjeni ptič«), je v resnici nenavadnih oblik. Vozilo je na plinsko turbino in predstavlja že tretjo izvedbo takšnega avtomobila, ki ga je zgradila ameriška tovarna General Motors.

X-15 JE PRIPRAVLJEN

X-15 je letalo za vsemirje in je bilo še do nedavnega velika skrivnost. Nedolgo tega, pa so ga prvič pokazali javnosti in ob tej priliki se je izkazalo, da se vsaj po zunanji obliki niti ne razlikuje preveč od letal, na kakršne smo bili navajeni do sedaj. O njegovih letalnih sposobnostih pa seveda niso sporočili ničesar natančnega, tako da strokovnjaki o tem še vedno samo ugibajo. V vsemirje, približno 300 km visoko, bo X-15 startal menda v prvih mesecih prihodnjega leta.

UČI SE JEZIKA ČRNIH NOG

Karlo Ivanjicki, študent Prirodoslovne fakultete v Beogradu, se že več kot šest mesecev pridno uči jezika indijanskega plemena Črna Noga. Pomanjkanje učenikov in težave pri učenju ga ne motijo. Karlo je edini človek v naši državi, ki se uči ta nenavadni in težki jezik.

GOSKA — DEDINJA

V neki banatski vasi je bogata vdova Gizela Nemeth zapustila vse svoje premoženje — goski. Njeni pravi dediči bodo dobili njeno premoženje šele po goskini naravni (!) smrti. Tako se glasi oporoka. Dediči s tožbo niso uspeli oporoko razveljaviti, ker je vdova svojo poslednjo voljo nedvoumno in jasno izrekla. Goska ji je namreč nekoč rešila življenje.

GLAS ZA NASPROTNIKA

Pred nedavnim so časopisi zabeležili resnično nenavaden dogodek. Ko so v angleškem mestu Herfordu volili župana, je neki kandidat glasoval za svojega nasprotnika, ki je pri volitvah zmagal — z enim glasom večine!

V balonu čez Atlantski ocean

12. decembra je iz Medana na otoku Tenerifi (Kanarsko otočje) vzletel balon s četvorico angleških avanturistov, ki prvič v zgodovini poskušajo preleteti Atlantski ocean v balonu. Balon, ki so ga krstili »Mali svet«, se je dvignil v zrak tik pred zoro, uro za tem pa je že izginil z obzorja.

Posadko sestavljajo trije mošje in ena žena. Vodja avanturistične ekspedicije je Arnold Eliot, star 51 let, člani posadke pa njegov sin — dvajsetletni Timothy —

študent tehnologije, 32-letni Colin Mudie, ladjedelniški inženir in konstruktor balona, in njegova 30-letna žena Rosemary, ki je fotograf, drugi pilot in kuharica, vse obenem. Radiotelegrafsko zvezo s svetom so zaupali Timothyju, pilotu pa Mudie. Gondola balona je dolga 4,65 m in široka 2,25 m. V primeru, če pade v morje, se lahko spremeni v čoln. Sam balon je narejen iz plastične mase sprečnikom skoraj 14 metrov; sprejme lahke okoli 5.000 kubičnih metrov vodika.

Po načrtih posadke mora balon leteti v višini okoli 300 metrov. Pot od Kanarskih otokov do Britanskega Honduras ali do Britanske Guajane bo preletel v 10 do

20 dneh. Ni tudi izključeno, da bo pristal že na Britanskih Antilih. Potovanje je pod pokroviteljstvom Filipa — moža angleške kraljice. Balon bo skušal izrabi tiste stalne vetrove, ki so Kolumbu pred skoraj petimi stoletji pomagali odkriti Ameriko. Potoval bo tudi v približno isti smeri.

Gondola je opremljena s posebnimi pedali, s katerimi bodo balon upravljali. Istočasno jih bodo lahko uporabili za pogoje pumpe, ki bo služila za črpanje morske vode skozi cev. To vodo bodo potem uporabili ali kot sredstvo za obtežitev balona ali kot vodo za pitje, ki ji bodo v posebnem aparatu za destilacije odvzeli sol. V gondoli imajo tudi majhen generator, ki bo služil za pretvarjanje 2.500 kg težke specialne »prtljage« v približno 700 kubičnih metrov vodika. To je predvideno zato, da bodo nadomestili morebitne izgube plina iz balona. Toploto, ki ji bo dajal ta akumulator, bodo uporabljali tudi za kuhanje.

Cepprav predvidevajo, da bo potovanje trajalo največ 20 dni, imajo s seboj hrane in vsega potrebnega za tri mesece. Zaradi sigurnosti pač!

Pilotu balona Mudieju to ne bo prva avantura take vrste. Leta 1952 je namreč preplul Atlantski ocean od Velike Britanije do Britanskih Antilov v čolnu za lev na kite, dolgem 5,7 metrov.

Svetle točke na Marsu - vulkani?

Japonski astronom dr. Cuneo Saheki, predsednik odbora za proučevanje planeta Marsa pri Združenju astronomov za Vzhodno Azijo, je pred nekaj dnevi povedal, da so v različnih astronomskih observatorijih na Japonskem opazili na Marsu neke tajinstvene svetle točke. Njihova svetlost odgovarja svetlosti kake zvezde prve velikosti. Te svetle točke so 6. novembra videli iz Sizuoke, 10. novembra iz Koebe in 21. novembra iz Singua v zapadni Japonski.

Po mnenju japonskega astronoma ta opazovanja morejo predstavljati potrdilo teorije, ki jo je pred nedavnimi objavil neki ameriški astronom, da namreč na Marsu obstajajo prave skupine aktivnih vulkanov.

Tajinstvena svetla točka, ki so jo opazili 6. novembra, je bila severno od »Sončnega jezera«, to je nedaleč od Marsovega polutnika, medtem ko je bila ona, ki so jo opazili 21. novembra, na nekem nedoločenem kraju na planetu in je merila v premeru 200 do 300 km.

Na dan 31. decembra 1957 je bilo v jeseniški občini 24.053 prebivalcev (12.051 moških in 12.002 žensk), od tega na Jesenicah 16.689 (8.498 moških in 8.171 žensk), v Mojstrani 1903 (921 moških in 982 žensk), v Kranjski gori 2.865 (1366 moških in 1499 žensk) in v Zirovnici 2616 prebivalcev (1266 moških in 1350 žensk). V jeseniški občini torej številčno rahlo prevladujejo moški nad ženskami. Žena od 15. do 45. leta je v jeseniški občini 5.439, otrok do 6. leta 2.798 in šolarjev 3.301.

V jeseniški občini je leta 1957 na tisoč prebivalcev umrlo 9,2 ljudi (v vsem okraju 8,3). Živih otrok se je rodilo 449, umrlo pa je 14 otrok, (2 takoj po porodu, 5 zaradi porodnih poškodb in 7 zaradi pljučnice). Umrljivost dojenčkov v letu 1957 je bila 3,11 ‰ (v vsem okraju 2,76 ‰).

Kaj ečji uspehi znanosti in tehnike v letu 1958

Watson Davis, glavni urednik ameriškega lista »Science Service«, smatra teledosežke za najvažnejše znanstvene in tehnične uspehe v letu 1958:

- Začetek dobe potniških letal na raketni pogon.
- Poskus izstrelitve rakete na Mesec, kar je imelo za posledico nadaljnje prodiranje v vsemirski prostor.
- Tretja konferenca »Atomi za mir« s posebno razstavo, na kateri je bil prikazan doseženi napredek v izkoriščanju fuzijske reakcije vodikove bombe za pridobivanje električne energije.
- Zaključek Mednarodnega geofizikalnega leta, v teku katerega je bilo zabeleženo največje število sončnih peg v zgodovini. V tem času so bila opravljena tudi izčrpana raziskovanja Antarktike.
- Potovanje atomskih podmornic (»Nautilus« in »Skate«) iz enega oceana v drugega pod arktičnim ledom.
- Odkritje dokaza, da shizofrenija lahko predstavlja rezultat kemijskih sprememb v organizmu.
- Odkritje — s pomočjo satelitov — močnih izžarevanj na višini preko 500 km. Ta izžarevanja lahko preprečijo nadaljnje raziskovanje vsemirskega prostora.
- »Kopiranje« osnovnih etap fotosinteze izven živih rastlin.
- Povečanje števila infekcij, posebno v bolnišnicah, odpornih proti antibiotikom.
- Odkritje okostja v Iraku, ki je staro približno 45.000 let in ki kaže znake, ki dajo sklepati na prvo kirurško intervencijo v zgodovini.

STOLETNICA ROJSTVA
USTANOVITELJA
ESPERANTA

Vse države na svetu pripravljajo velike svečanosti za proslavo stoletnice rojstva dr. Lazara Ludovika Zamenhofa — avtorja esperanta. Ta poljski zdravnik za očesne bolezni je hotel pomagati človeštvu s tem, da odpravi jezikovno razdrobljenost. Z velikim jezikovnim znanjem je ustvaril skupen nevtralen jezik. Dr. Zamenhof je bil velik znanstvenik, istočasno pa tudi eden zelo poznanih nosilcev humanističnih idej. Njegova sijajna zamisel se je do današnjih dni že toliko realizirala, da danes esperantski jezik obstaja že v vseh delih sveta in v poslednjem času se je celo začel afirmirati v mednarodnih odnosih.

Za proslavo stoletnice rojstva ustanovitelja esperanta je bila ustanovljena posebna svetovna komisija, v kateri so znani predstavniki kulturnega in političnega življenja z vsega sveta.

FRANK OWEN:)

EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE

V naslednjem tednu so me predstavili nekemu častniku z Železnim križcem in v uniformi generalštaba vojnega letalstva. Bil je čeden fant, star okrog 24 let in srečala sva se v hotelu Scribe, kjer je bil štab Luftwaffe. Bil je oficir za zvezo z raznimi eskadriljami, ki so letele nad Anglijo in od njega je bil odvisen dan mojega potovanja. Dal mi je vedeti, da tokrat ne bo šlo tako lahko, ker Britanci sestrelje neprijetno visok odstotek nemških letal. Povedal mi je tudi, da bom moral počakati nekaj dni, ker želi zagotoviti moj uspešni pristanek.

Iz vsega srca sem mu pritril. Zahteval sem, naj me odvzame nedaleč od Londona.

Von Grunen je vsak dan obiskoval glavni štab Luftwaffe v rue Miromesnil, da bi zvedel datum mojega potovanja. Nekega jutra je razburjen stopil v mojo sobo in rekel:

»Fritz, drevi odidete, ker so razmere ugodne. Danes pojdeva na neko letališče blizu Pariza. Pripravite vse, vnovič pregledajte svoje šifre, s Stubejem ponovite svoje naloge in glejte, da ne boste nič pozabili.«

Tisti popoldan smo zapustili Pariz z vso mojo prtljago, padalom in škaflo, v kateri sta bila dva moja radioaparata, denar itd. Letališče je bilo spretno zakamuflirano. Potem ko smo opravili z običajno stražarsko kontrolo, so nas odpeljali v majhno pisarno, kjer so me predstavili dvema poveljnikoma vojaškega taborišča. Oba sta nosila Železni križec.

Starejši je bil videti kakor nekakšen umetnik, dolge lase je nosil in njegove kretnje so bile izbrane. S svojimi

prezgodaj osivelimi lasmi je bil videti starejši kot je dejansko bil in spoznal sem, da ima živce napete spricho številnih zračnih spopadov. Čeprav se je nekam plašno obnašal, je imel za sabo petdeset zmag nad zavezniškimi letali. Imel je čin majorja.

Kapetan, njegov pomočnik, je imel za sabo trideset zmag. Bil je žilav čokot boksarski tip s prebrisanim obrazom. Pripovedoval mi je, da je bil v zadnjih šestih mesecih na slehernem operativnem poletu. Tisti teden je bil sestreljen nad Rokavskim prelivom, izgubil svoje letalo, toda rešili so ga iz morja. Naslednji dan je spet letel.

Pregledali so vse moje stvari, preizkusili padalo in pripravili mojo vrečo (težko okrog petindvajset kilogramov). Zatem smo šli v kantino, kjer sem srečal mnogo letalskih častnikov, sedeli so in jedli dobro hrano in ko je bila večerja pri kraju, me je poveljnik vprašal, ali bi želel slišati malo glasbe. Ponudbo sem sprejel in trije mladi poročniki, ki so znani večerjali so odšli iz jedilnice in se kmalu vrnili s harmoniko, kitaro in saksofonom.

Začeli so igrati moderno ameriško glasbo. Plavalasi častnik je začel peti v popačeni angleščini »Yankee doodle came to London« (Amerikanec je prišel v London); vsi so pritegnili v zboru. Nato je bilo na vrsti več starih popevk. Izgovor je bil morda nenavaden, toda igrali so dokaj skladno. Vprašal sem jih, kje so se naučili te pesmi, saj je vendar prepovedano poslušati zavezniške radijske postaje.

»Letalci smo,« mi je odvrnil poveljnik. »Nismo malo-pridni otroci, da bi nam odrejali, kaj smemo, česa pa ne. Moji ljudje ljubijo plesno glasbo; tu smo osamljeni in zato sem jim dovolil, da lahko poslušajo tuje radijske postaje.«

Ta major me je navdušil. Pokazal mi je nekaj res mojstrskih risb, ki so prikazovale boje, katerih se je sam udeležil. Na eni izmed risb je bil narisana eden izmed njegovih prijateljev, kako mu maha iz svojega gorečega letala,

ki strmoglav pada proti zemlji. Druga risba je prikazovala letalsko bitko. »Povratek iz Britanije« je bila dobra študija pilotov, zbranih okrog peči; nekateri izmed njih so bili ranjeni, toda vsi s fanatičnim sijajem v očeh.

Med to zabavo so nenehno prihajala vremenska poročila in naposled so mi rekli, naj oblečem svojo letalsko obleko. S von Grunenom in Stubejem sem odšel v stransko sobo, kjer sem se slekel, onadva pa sta pregledala ves moje reči. Ko sem se spet oblekel in bil pripravljen na odhod, smo popili še eno čašo in nazdravili na uspeh mojega podjetja. Ravno ko mo izpili, je vstopil podčastnik, pozdravil in izročil poveljniku neko sporočilo.

»Fritz, zelo žal mi je,« je spregovoril poveljnik, »toda nocoj ne boste šli na pot. Spremenili so načrte: namesto, da bi leteli proti Angliji, bomo napadli ladjeve pri Portsmouthu. Škoda, moral bi biti vaš pilot. Toda ukaz je ukaz. Upajmo, da se nam bo to posrečilo v bližnji prihodnosti. Zdaj pa moramo končati. Nasvidenje!«

Segel sem mu v roke in se zagledal v njegove trudne oči: Bil je Švaba, toda pogumen. Odložil sem svoje stvari, snel s hrba torbico z denarjem in vse to izročil vo Grunenu. Vsi smo bili trpko razočarani. Molče smo se vrnili v Pariz.

Naslednje jutro sem se sprehajal s Stubejem po Place Pigalle. Na enem delu trga so razstavljali slikarji, otroci pa so se igrali na gugalnicah ob spremstvu lajne in harmonike. Ljudje so se zbirali v manjše skupine in popevali najnovejše popevke. Rad sem imel to pariško četrt. Kokote so se s svojimi gigoli potikale od bara do bara.

Iznenada me je nekdo sunil v hrbet. Obrnil sem se in zagledal mladega Arabca Amaloja, s katerim sem se sprijateljil pred dvema letoma v taborišču za talce v Romainvillu. Bil je neprijeten trenutek, zakaj Stube je stal poleg mene.